

INTÉZMÉNYAKKREDITÁCIÓS ELJÁRÁS

2014/2015

(Harmadik akkreditációs értékelés)

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI EGYETEM

Akkreditációs jelentés

A 2015/8/V/1 sz. MAB határozat melléklete

2015. október 30.

Előző intézményakkreditáció: 2009/8/VII/4/2. sz. MAB határozat
http://www.mab.hu/web/tir/hatarozatok/MKE_091030_plhatH.pdf

TARTALOMJEGYZÉK

I. Akkreditációs minősítés	2
II. Minőségértékelés	3
A nemzetközi képzőművészeti felsőoktatási kontextus	3
II.1. Az egyetem általános helyzetképe	4
II.2. Az egyetem kulcsfontosságú eredményei	7
II.2.1. Oktatás	7
II.2.2. Kutatás-fejlesztés, alkotó/művészeti tevékenység	10
II.2.3. Gazdálkodás	12
II.3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata (ESG 1. rész)	13
II.3.1. Intézményi stratégia és eljárások a minőség biztosítására	13
II.3.2. Képzési programok indítása követése és rendszeres belső értékelése	14
II.3.3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere	14
II.3.4. Az oktatók minőségének biztosítása	15
II.3.5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások	16
II.3.6. Az egyetem belső információs rendszere	17
II.3.7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása	18
Összegzés	18
III. Az intézmény további működésére vonatkozó javaslatok	19
Függelék	20
A Magyar Képzőművészeti Egyetem által folytatott képzések	20
A látogató bizottság tagjai, a látogatás időpontja	20

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI EGYETEM AKKREDITÁCIÓS ÉRTÉKELÉSE

I. Akkreditációs minősítés

<p style="text-align: center;">Magyar Képzőművészeti Egyetem</p>	<p style="text-align: center;">2015/8/V/1 SZ. MAB HATÁROZAT</p> <p style="text-align: center;">A (Akkreditált)</p> <p style="text-align: center;">Az egyetem akkreditációja – az intézmény akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2020. december 31-ig hatályos, a megjelölt hiányosságokra reagáló intézkedési terv 2016. március 31-ig történő benyújtása mellett és 2017 szeptemberében indítandó követő (monitor) eljárás közbeiktatásával.</p>
---	--

Az akkreditációs minősítés indoklása

A nemzeti felsőoktatásról szóló hatályos 2011. évi CCIV. tv. vonatkozó §-ai, illetve a MAB akkreditációs elvárásai alapján a **Magyar Képzőművészeti Egyetemet** a MAB **egyetemként akkreditálja**. A jogszabályoknak és az akkreditációs elvárásoknak való megfelelés tekintetében a MAB a következőket állapította meg:

- Az intézmény az Nftv. szerinti képzési szerkezetben folytat képzést. Ezen belül **két képzési területen** (művészet; pedagógusképzés) jogosult mesterképzésre, valamint **egy tudományterületen** (művészetek) jogosult doktori képzésre és doktori fokozat odaítélésére. Emellett szakirányú továbbképzésben is szervez oktatást. (Lásd a *Függelékben* felsorolt szakok jegyzékét.)
- Rendelkezik a feladatai ellátásához szükséges állandó kutatói, oktatói karral: alaptevékenységének ellátásához szükséges oktatók és kutatók legalább **hatvan** százalékát munkaviszony, illetve közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatja (**131 főből 82 fő, 62,6 %**).
- A munkaviszony, illetve közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatott oktatók, kutatók legalább **ötven** százalékának van tudományos fokozata, (**82 főből 60 fő, 73,2 %**).
- Művészeti diákköröket működtet.
- Az általa indított szakok egy részén képzéseit képes idegen nyelven folytatni.
- Rendelkezik a képzéshez és a tudományos kutatáshoz, művészeti alkotáshoz szükséges tárgyi feltételekkel (megfelelő épülettel – benne a funkciók teljesítésére alkalmas szervezetszerű terekkel; előadóteremmel, szemináriumi helyiséggel, intézményi könyvtárral, informatikai háttérrel, megfelelő hozzáférésekkel, műtermekkel – valamint kollégiumi férőhelyekkel, kulturális létesítményekkel, diákétkezési lehetőségekkel) és pénzügyi eszközökkel, azonban **az infrastruktúra szűkös és leromlott állagú, jelentős felújítást és fejlesztést, bővítést igényel**.
- Művészeti és művészetközvetítő képzést folytató intézmény esetén teljesülnek a MAB további akkreditációs elvárásai.¹
- Az intézményi dokumentumok² **részben** kidolgozottak, részlegesen rendelkezésre állnak, **a művészeti/tudományos kutatási programot kivéve**.
- Az intézmény minőségbiztosítási és -fejlesztési folyamatai – ennek keretei között a vezetési, tervezési, ellenőrzési, mérési és értékelési eljárások – **az intézmény nemzetközi szerepétől és súlyától messze elmaradnak, és veszélyeztetik az egyetem szakmai minőségi folyamatainak fenntarthatóságát**.

¹ A MAB 2009/9/VI. sz. határozata: Művészeti és művészetközvetítő képzést folytató intézmény folyamatosan biztosítsa a képzés speciális infrastruktúráját a képzési helyszín változtatása esetén is, az előzőleg akkreditált helyszín feltételeinek megfelelően, minimum a közoktatás, ill. az OKJ-s képzéseknél megfogalmazott feltételek szintjén, az alábbiak szerint

- A képzés igényei szerinti megfelelő nagyságú és fényviszonyokkal bíró műtermek, a szakágnak megfelelő akusztikájú és felszereltségű előadó-stúdiók, próbatermek. (...)
- A vizuális művészeti képzésekhez szükséges önálló műhelyek, műhely-együttesek a hallgatói létszámhoz arányos területen, speciális gépi felszereléssel, eszközökkel, folyamatos alapanyag biztosítással a képzési programok megvalósításához.
- Speciális számítógépes háttérrel igénylő képzéseknél: létszám arányosan felszerelt stúdiók, médialaborok megfelelő számú gépi háttérrel és legális, a képzéshez illeszkedő programokkal való ellátottság biztosítása.

² Alapító okirat; küldetésnyilatkozat; organogram; intézményfejlesztési terv; szervezeti és működési szabályzat; minőségbiztosítási szabályzat; az előző akkreditáció nyomán a FOI intézkedési terve.

Az intézmény **2016. március 31-ig dolgozzon ki intézkedési tervet** (felelősök és határidők hozzárendelésével) az akkreditációs jelentésben szereplő javaslatok vonatkozásában, különös tekintettel a következőkre:

- az egyetem szervezetfejlesztése (vezetés, Szenátus, igazgatás, minőségbiztosítás),
- az alapdokumentumok, szabályzatok frissítése, a hiányzó dokumentumok elkészítése,
- humán erőforrás gazdálkodás, az oktatói állomány fejlesztése,
- a belső minőségbiztosítás intézményre profilírozása és tényleges működtetése,
- létesítménygazdálkodás és üzemeltetés fejlesztése,
- az infrastruktúra és a hallgatói létszám összhangjának megteremtése.

Az intézkedési terv végrehajtását a MAB **nyomon követési (monitor) eljárás keretében értékeli.**

II. Minőségértékelés

A nemzetközi képzőművészeti felsőoktatási kontextus³

A képzőművészeti felsőoktatási intézmények három makrokozmosz: a nemzeti társadalom, a nemzeti és európai felsőoktatás, valamint nemzetközi művészeti globális iparág részei.⁴ Addig, amíg a művészeti felsőoktatás jelentős része elefántcsonttoronyban élt, a fenti három kihívásnak csak a maguk választotta módján kívántak megfelelni.

A felsőoktatási intézmények nem igazán figyeltek a társadalom új közfellegősségi igényeinek való megfelelésre (átlátható, elszámoltatható, kiszámítható működés, az adófizetők pénzével való felelős költségvetés), a felsőoktatás normáinak és minőségi kritériumstandardjainak való megfelelés, a magas felvételi követelmények – tehát előzőleg hosszas magántanulmányok –, a viszonylagos bezárkózás az elkülönítettségbe egy ún. anti-akadémiai nézőpont kialakulását eredményezte a társadalomban.

Napjainkra a specializált művészeti intézmények különállása számos vonatkozásban megkérdőjeleződött, különösen a magán, és a nem önálló, hanem művészeti karokként működő képzőhelyek esetenkénti jobb hallgatói versenyképességet jelző mutatói mellett. Számos országban új megoldások születtek, pl. Skandináviában intézményközi, fenntartói szervezetekkel, hálózatokkal. A legtöbb országban a specializált intézmények nem érik el az egyetemmé váláshoz szükséges kritikus tömeget, nem képesek működőképességüket megtartani, nem képesek a megnövekedett hallgatói elvárásoknak megfelelni.

Komoly probléma, hogy kis erejüknel fogva nem képesek a nemzeti felsőoktatásban hangjukat hallatni, az európai felsőoktatási térséggel szembe menve a hangsúlyt a nemzeti speciális különállásra helyezték. A képzési követelmények egységesedése, a hallgatói kimeneti követelmények standardizálása a legtöbb esetben az alapképzésekbe begyömöszölt ötéves tartalmat és a foglalkoztathatóság elhagyását jelentette. Európai probléma a művészeti képzésekben a kredit szétzöredettség az előbbiekből fakadóan.

A művészeti felsőoktatás jelenleg észlelt válságához hozzájárult a minőségi modellekben a kvantitatív modellek és indikátorok bevezetése, ami nem megfelelő a művészeti környezetben. Továbbá nem voltak képesek értelmezni a hallgatói tapasztalatok minősége iránti felelősséget a mester–tanár kapcsolatokon túl. Alapvető gond, hogy nem képesek a szétforgácsolt és elkülönült rendszerek a hallgatói, oktatói szolgáltatókat megfelelő szinten biztosítani.

A művészeti és képzőművészeti specializált egyetemek csak akkor képesek magukat a nemzeti felelősségből fakadó nyomásnak megfeleltetni, ha közreműködnek a közösség kulturális életének biztosításában, és részeivé válnak a kulturális ökológiai rendszernek. A kulturális szférát érintő költségvetési megszorítások esetében mérlegelniük kell, hogy azok miként hatnak hallgatói és oktatói, szakmai partner környezetükre.

Napjainkban átalakult az európai felsőoktatási környezet, nem annyira a szektor jelleg a legfőbb meghatározó, hanem a misszió: ebből fakadóan a specializált intézmények új szövetségeket alakítanak ki európai és globális skálára méretezve. Ebből fakadóan a nemzetközi szervezeti tagság és a strukturális hálózati kapcsolatok nagyobb szerepet játszanak. A kérdés az, alkalmas-e az akadémiai modell a 21. századi működésre? Milyen az a szervezeti keret, amely képes dinamikus kapcsolatrendszer kialakítására a kor kulturális és társadalmi kontextusa közepette, miként képesek jövő orientálttá válni?

³ Az ELIA (*European League of Institutes of the Arts*) tanulmánya alapján. <http://www.elia-artschools.org/>. Az egyetem a jelentés e szakaszához, álláspontját kifejtendő, részletes észrevételeket küldött a MAB számára.

⁴ David Watson (2009), *The Question of Morale*. Open University Press, p.46.

Alapvető szervezeti kérdés, hogy a művészeti, specializált intézményekben mennyire jó a vezetés: minél kisebb a szervezet, annál kiemelkedőbb vezető igényel. A művészeti akadémia jellegű intézmények alapvető problémája, hogy nem képesek a megfelelő vezetői utánpótlás kitermelésére, ezért nem képesek megfelelő szervezeti teljesítményre a többkarú intézmények versenyében való helytállásra.

Új kihívás a művészeti kutatás koncepcióinak kialakulatlansága, a tudomány vagy esztétika dilemmáinak megoldása. Az elmélet igény kihat az oktatásra, nem kialakult a módszertana a hallgatói tevékenység megítélésének, a kutatási és művészeti projektek esztétikai kánonok vagy tudományos kritériumok mentén történő megítélésének, a mestermunka vagy a portfólió orientációnak. Ehhez kapcsolódik az alkalmazott művészetek kérdésének megítélése, a megrendelői tevékenység elvetése. Napjaink új tendenciája a művészeti és bölcsészeti kutatások konvergenciája. Új feladat a kulturális tevékenység promóciója, annak digitális művészeti arculata és közösségi média megjelenése.⁵

II.1. Az egyetem általános helyzetképe

Honnan – hova tart az egyetem?

Tények

A Magyar Képzőművészeti Egyetem (MKE) az egyetlen olyan önálló művészeti egyetem, amely a képzőművészet összes szakján folyamatos, többségében osztatlan – nem a Bolognai rendszerű, kétfélecsős alap-mester – képzést biztosít. A képzési paletta – és ebből fakadóan az intézményi működés – a hagyományörzés fontosságát tükrözi. A 2009. évi akkreditáció ugyanakkor számos javaslatot fogalmazott meg az intézmény szervezeti fejlesztését és belső minőségbiztosítását illetően.

Elemző megállapítások

Az MKE-n folyó szakmai munkát az előző akkreditációs értékelés elismeri, s most is megállapíthatjuk, hogy az egyetem szakmai kiválóságát megőrizte. Ugyanakkor az elmúlt 5-6 évben szervezeti problémáit és működtetési nehézségeit megoldani nem tudta, az előző akkreditáció javaslataira érdemi intézkedések nem születtek.

Az MKE intézményfejlesztési programjai és az intézmény helyzete

A vizsgált időszakban érvényben volt a 2008. és a 2015. évi intézményfejlesztési terv (IFT) is. A **2008-as** program egy markáns, minőségi célokat megfogalmazó jövőképet tartalmaz: „*Szándékaink szerint a MKE a következő periódusban is az európai térség mértékadó képzőművészeti egyeteme marad. Ez határozza meg jövőképét és céljainak, feladatainak prioritásait: Egyetemünk a hazai felsőoktatásban különleges szerepet tölt be, mivel az egyedüli intézmény, amely jelenlegi képzési kínálatában teljes mértékben lefedi a képzőművészeti műfajokat, emellett képzőművész tanárokat és restaurátorművészeket képez.*” „*Jövőképünk szerint egyetemünk a képzőművészet és társművészetek kulturális centrumaként szolgál, ahol képzési és kutatási tevékenységek mellett az egyetemi polgárok számára elérhető változatos programok kínálata járul hozzá az ország és az európai térség kulturális életéhez (kiállítások, konferenciák, koncertek, nyilvános szabadegyetemi előadások, stb.) Az egyetemi működés háttérfeladata az értelmiségi attitűd kialakítása. Az értelmiségi szerepvállalás fontos eleme a kulturális identitás, melynek meghatározó része a vizuális és képzőművészeti műveltség. A vizualitás színvonaláért felelős képzőművészet a társadalom arculatát építi, nemzetközi kommunikációs forma és egyben kommunikációs forrás. Olyan kulturális fragmentum, amely az EU csatlakozás kapcsán nem a hátrányos helyzetet, hanem az európaiságot demonstrálja. A művészeti élet aktivitása fontos mutatója a régió, az ország és a térség kulturális prosperitásának.*” (2008)

Ehhez képest a **2012. évi** dokumentum a kormányzati politikában meghirdetett intézményi racionalizálás hatására (művészeti képzőhelyek, egyetemek összevonása) csupán a „*jelenlegi alaptervékenység, az egyetemi szintű képzőművészeti oktatás magas színvonalon történő ellátása, az ehhez szükséges biztos finanszírozási háttérrel, lehetőség szerint a jelenleg fennálló, önálló szervezeti keret megőrzésével*” megfogalmazást használja, s ezzel egyértelműen arra utal, hogy a kormányzati, fenntartói célok alapján megfogalmazott küldetés veszélybe került.

A stratégia és a versenytársak viszonya

A **2008. évi** stratégiában az MKE a bolognai változásokból fakadó képzésbővülést tudatosan elemezve, a képzési ág fejlesztését fogadta el alapul, törekedve arra, hogy az új képzések megőrizzék a korábbi

⁵ A szempontok az ELIA ArtFutures c. projektje egyik jelentése, amely az Európai Bizottság megrendelésére készült.

elitképzés és monopolhelyzet által lehetővé tett magas kultúra modellt. „Terveink szerint továbbra is segítjük azokat a programokat, amelyek bővítik az egyetemi szintű képzőművészeti képzés intézményeit, 'monopol' helyzetünket fokozatosan irányadó, indukáló szerepre cseréljük. Részt veszünk a versenyhelyzet megteremtésében, ezért felkészültek leszünk rá. Azok a minősített oktatók, akik a képzőművészeti képzési intézmények bővítésében oktatóként részt vehetnek, zömmel a mi egyetemünkön szereztek oklevelet, doktori fokozatot. Posztgraduális és posztdoktori képzési kínálatunk bővítésével egyetemünk befolyása; mértékadó és gerjesztő szerepe a belátható jövőben a képzőművészeti és a hozzá társuló képzésben, továbbképzésben tovább nő. Az egyetemen belüli képzési kínálat bővítésével a MKE közvetlenül is hozzájárul a vizuális tér- és síkbeli művészeti területek megfelelő, arányos fejlesztéséhez.”

A 2012. évi IFT ezzel szemben úgy fogalmaz, hogy az MKE „a jövőben is élre tör és első kíván lenni a művészeti felsőoktatási intézmények között a kultúra- és művészetközvetítés területén, amelyet jelenlegi oktatói és hallgatói létszámmal, saját szervezeti kereteit és képzéseit megtartva képzel el.”

A 2015. évi versenytárselemzés megállapítja a képzőművészeti felsőoktatásban bekövetkezett változásokat, azt, hogy az MKE versenyképessége megőrződött, vagy nem sérült számos szak esetében. Megállapítja, hogy a vonzerő nem változott, amit a jó infrastruktúra [?!], a géppark, a technológiai színvonal, a mesterválasztás lehetősége, a művészeti élet főváros központúsága, a művészeti piac jelenléte támogat.

A fentiek alapján jelentős váltás következett be az MKE célkitűzéseiben. Úgy véljük, hogy a fenntartónak célszerű lenne átgondolnia az MKE küldetését, mivel jelen helyzetében – az európai intézmények válságjelenségeihez hasonlóan – funkciója csak a hazai képzőművészeti intézményrendszerbe rendszerbe való jobb stratégiai beágyazottsággal szilárdítható meg.

Javaslatok

1. Az **MKE vezetése** (rektor, kancellár) érje el az intézmény küldetése és fenntartói víziója megváltoztatását, annak kimondását, hogy a művészeti felsőoktatás ismételten betölthesse nemzetközi mértékadó szerepkörét a művészeti életben, ahogy ez a 2008. évi stratégiában még megjelent.
2. A **fenntartó** határozza meg, hogy a nagy múltú, és nemzeti értéket képviselő intézményt miként próbálja pozicionálni, profilizálni.
3. A **fenntartó és az MKE vezetése** a hazai Széchenyi 2020 és egyéb fejlesztési programokban megfogalmazott stratégiákhoz igazítottan harmonizálja az intézmény küldetését, vízióját a felsőoktatási és kulturális fejlesztések hosszú távú (15-20 éves) ciklusai alapján.

Az egyetem szervezeti fejlettsége és kultúrája, intézményi dokumentumok

Tények

- A fenntartó 2014. november 15-től hivatalba lépően kinevezte az intézmény kancellárját.
- A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 117/A. § (3) bekezdésében foglaltak szerint a kancellár a megbízását követő hatvan napon belül köteles javaslatot tenni a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatának módosítására, a módosítást a szenátus húsz napon belül köteles megtárgyalni.
- A 2009. évi akkreditációs javaslatok több pontja az intézmény szervezeti fejlesztésére vonatkozott.
- Az intézmény oktatói kara megvonta bizalmát a rektortól az intézmény stratégiai nézőpontjának hiányossága miatt, amit a Szenátus 2014. decemberében jóváhagyott. A rektor (ekkor) nem mondott le, semmilyen intézkedés nem történt több hónapon keresztül, és a fenntartó sem vizsgálta meg a fenntartói felelőssége okán a helyzetet, és cselekvési feladatokat.
- A rektor 2015. május 18-án (az intézményakkreditáció folyamata alatt) benyújtotta lemondását a miniszternek. A fenntartó 2015. július 15-i hatállyal felmentette a rektort. A rektori feladatokat az új rektor kinevezéséig az általános rektorhelyettes látja el.
- A 2014-es ÁSZ jelentés elmarasztaló megállapításokat tett az intézményi vezetés felelősségi körében (vezetői ellenőrzés, belső kontrollrendszer, gazdálkodás szabályossága).⁶

Elemző megállapítások

- A 2009-es akkreditációs jelentésben megfogalmazott hiányosságokkal⁷ kapcsolatban a mostani önértékelési anyagban ugyan fellelhetők korábbi belső feljegyzések, intézkedési terv elemek, de

⁶ <http://www.asz.hu/jelentes/14199/jelentes-a-magyar-kepzo-muveszeti-egyetem-ellenorzeserol-az-allami-felsooktatasi-intezmenyek-gazdalkodasanak-mukodesenek-ellenorzesere/14199j000.pdf>

⁷ Szabályzatok frissítése, a tényleges gyakorlattal összhangjuk megteremtése, közzétételek, Szenátus létszámának csökkentése, feladat és hatáskörök elhatárolása, humánpolitikai stratégia kialakítása és megvalósítása, pénzügyi és humánerőforrás nyilvántartások, controlling rendszer kialakítása, belső kommunikáció javítása, belső minőségbiztosítás dokumentációja.

tényleges intézkedések egyetlen témában sem születtek. Az elmúlt öt esztendőben csak mélyültek azok a problémák, amiket a korábbi intézményakkreditációs jelentés rögzített.

- Az MKE szervezeti gondjai, stratégiai missziója, specializált jellegének nem kellő tisztázottsága nem egyedi magyar sajátosság, az akadémiai művészeti modell európai válságához hasonlítható. Míg az akadémiák hagyományosan a nemzetállam modelljét hivatottak demonstrálni megfelelő forrásokkal és társadalmi elhivatottsággal, napjainkra inkább a művészeti kereskedelem és a globalizált kulturális szektor neoliberais iparágaként, a fővárosok, illetve regionális központok és világvárosok versenyképességét szolgálják. A vezetői válság része a művészeti akadémiák vezetőtermelő képessége hiányának, és ezért egyértelmű kihívás a művészeti egyetemek permanens strukturális válságot eredményező specializáltsága.
- Az MKE minden elemében visszaregzi az európai akadémiai modell válságát, azonban szervezeti gyengesége a vezetés egésze minőségének gyengeségéből fakad. Az intézmény működési feltételei jelenleg nem felelnek meg egy nemzetközi rangú intézmény szervezeti minőségi elvárásainak.
- A *Szervezeti és Működési Szabályzat*on (SZMSZ) belül csak a *Szervezeti és Működési Rendet* (SZMR) aktualizálták a kancellári jogintézményhez kapcsolódóan a jogszabályi határidőn belül, a *Foglalkoztatási Követelményrendszert* és a *Hallgatói Követelményrendszert* nem.⁸
- Számos más intézményi szabályzat is aktualizálásra szorul. Hiányzik az adatvédelmi, adatkezelési szabályzat.⁹ A honlapon nem érhető el a jogszabályban előírt közérdekű adatok köre.
- Az SZMR hivatkozik a *Szabályzatok Tárára*, amely dokumentum nyilvánosan nem fellelhető az egyetem honlapján, így nem egyértelmű, hogy mely szabályzatok képezik az SZMR mellékletét.¹⁰
- Tekintettel a rektor visszahívásának kezdeményezésére és annak körülményeire, a Szenátus ügyrendjében mindenképpen szabályozni szükséges, hogy „Egyebek” napirendi pont alatt ilyen horderejű kérdések ne kerülhessenek tárgyalásra.
- Nem egyértelmű a *Tanszékvezetők Tanácsának* szerepe sem, mivel könnyen kijátszható az az ügyrendi szabályozás, hogy a „Szenátus napirendjére kerülő előterjesztéseket *lehetőség szerint*” véleményeztetni kell velük, az SZMR pedig a testület feladatkörévé teszi az előterjesztések véleményezését.
- A HÖK Alapszabálya jogszabálykövető és minden szükséges aspektusát tartalmazza a HÖK feladatköreinek, de néhány pontatlanság javításra szorul (helyesírási hibák, másolások az egyetemi SZMR-ből a posztok átfogalmazása nélkül).
- A honlapon fennlévő szabályzatok strukturálatlanok, nem mindig derül ki, hogy az intézményi dokumentációnak melyik részét képezi az adott szabályzat, dokumentum.
- Ugyanakkor azt is meg kell jegyezni, hogy az igazgatási szervezetben vezetőváltás történt és pár hónap alatt nem lehetett csodát művelni. Az igazgatási szervezetet jogi iroda segíti a szabályozási feladatok ellátásában.
- A 2014 novemberében kinevezett kancellár, az aktív jelenlét rövidege miatt az akkreditációs látogatás idejére még semmilyen érdemi eredményt nem tudott felmutatni.
- A HÖK tagjai azt jelezték, hogy a korábbi időszakok alatt nehezen tudták felvenni a kapcsolatot az egyetem vezetésével, azonban valamelyest javult az adminisztráció a kancellária megjelenésével.
- Nem kedvezett a megújulási folyamatnak, hogy az intézmény méretéhez képest a Szenátus létszáma továbbra is irreálisan magas (35 fő). Ez mintegy nehézségi nyomatékként akadályozza a zökkenőmentes döntéshozatalt.¹¹
- A „*Fokozatváltás a felsőoktatásban*” c. nemzeti felsőoktatási stratégia nem kezeli külön a művészeti intézményeket, így a képességfejlesztésben a kormányzat kreatív iparágakkal kapcsolatos Széchenyi 2020-as célkitűzései nehezen kivitelezhetők, mivel a 1,5 %-os foglalkoztatottság 4 %-nyi szintre emelése (európai szint) nem valósítható meg megfelelő diplomások hiányában. Az MKE kifejejtődött

⁸ Az intézmény észrevétele: A szabályzatok aktualizálása [a MAB látogatás óta] folyamatosan zajlik. A Szenátus 2015 nyarának elején elfogadta a Hallgatói Követelményrendszer részét képező Felvételi Szabályzatot, 2015. szeptember 30-i ülésén pedig a Hallgatói Jogok és Kötelességek Gyakorlásának Rendjét és a Hallgatói Fegyelmi és Kártérítési Szabályzatot.

⁹ Az intézmény észrevétele: A módosított Adatvédelmi és Adatkezelési Szabályzat várhatóan a Szenátus 2015. októberi ülésén kerül elfogadásra.

¹⁰ Az intézmény észrevétele: A Szabályzatok Tárára való utalás már nem hatályos a jelenlegi SZMR-ben.

¹¹ Az intézmény észrevétele: A Szenátus összetétele – az Egyetem hagyományait követve – képviselői jogot biztosít a szakspecifikus elvárások okán az összes tanszéknek, valamint a vezető és nem vezető oktatóknak. A Szenátus létszámának kérdését időről időre vitára bocsátjuk. Mivel a törvényi keretek a létszámot nem korlátozzák, a Szenátus jelenlegi összetétele ellen a fenntartó sem emelt kifogást.

a vizuális kultúra átalakítása modelljeiből, és amennyiben nem integrálódik erőteljesen a vizuális művészeti klaszterbe, nem lesz képes magának új missziót találni.

Javaslatok

1. Az **egyetem közösségének** el kell döntenie, milyen módon látják megoldhatónak azt a strukturális válságot, amibe az MKE került.
2. Javasolt a **Szenátus létszámának** az intézményi célokhoz és mérethez megfelelő alakítása, az akkreditált szakok arányos képviselésének érvényesítésével.
3. Az egyetem vezetése tartson intenzívebb kapcsolatot a **HÖK**-kel.
4. Át kell tekinteni a **szabályzatokat** és szükség szerint aktualizálni kell azok tartalmát, különös tekintettel a Szenátus ügyrendjére. El kell készíteni az adatkezelési, adatvédelmi szabályzatot és eleget kell tenni a közérdekű adatok közzétételi kötelezettségének. Meg kell jeleníteni az intézményi dokumentumok struktúráját a honlapon.
5. Javasolt a **fenntartó** számára az MKE integrálása a fővárosi kulturális-művészeti kulturális rendszerbe – klaszterbe helyezve megőrizheti autonómiáját – a szervezetfejlesztés kiválósági modelljei révén. Ehhez kell pozicionálni a (leendő) rektor és a kancellár stratégiai képességeit. Mindehhez a *brand*, a márka még részben megőrződött, és beleillik a kormányzat kulturális iparági terveibe. Amennyiben nem történik meg a nemzetközi pozicionálás, és a kulturális intézményrendszerbe stratégiai módon való illesztés, és elmarad a szervezeti agilitás megteremtése, akkor a szervezet a permanens válságfolyamatokkal nem tud megküzdeni és elveszti nemzetközi pozícióit.
6. Az MKE a magyar nemzeti kultúra olyan értékteremtő intézménye, amelynek nemzetközi versenyképességű intézménnyé alakítása nem lehet kérdéses. Javasolt a **fenntartó** számára a *Széchenyi 2020* kreatív iparágakkal kapcsolatos foglalkoztatási célkitűzéseinek megfelelő feladat meghatározás és fejlesztési forrás hozzárendelés.

Az egyetemi C-SWOT analízis

Tények

- Az egyetem C-SWOT elemzése szokatlanul hosszú (29 oldal), részletekbe menően leíró jellegű.
- *Erősségként* – egyebek között – az elitképzés, a széles képzőművészeti oktatási spektrum, a szervezettség [!], a belső folyamatok hatékonysága szerepelnek. A *gyengeségek* között a fenntartói forrásmegvonás, a szakok gazdasági tervezési hiányosságai, az oktatói utánpótlás problémái is olvashatók. *Lehetőségként* azonosították pl. a képzési kínálat bővítését, *veszélyként* a forráshiány tartóssá válását, a központi szabályozórendszer kiszámíthatatlanságát, gyakori változását. A szűkös infrastruktúra és a finanszírozás *korlátozó* tényezőként szerepelnek az elemzésben.

Elemző megállapítások

- A C-SWOT elemzés – részletessége ellenére – rendkívül elnagyolt, nem érdemi, nem tükrözi stratégiai gondolkodás meglétét. Nem tartalmazza az IFT-k célkitűzéseit, azok megvalósítása eredményességét, vagy az eredménytelenség értékelését. A cselekvés elmaradása következtében nem támaszkodhat az elmúlt évek tevékenységére, az elemzés egyértelműen a helyzet nem kellő értelmezését mutatja.
- A C-SWOT elemzés, s a teljes önértékelési dokumentum hitelességét megkérdőjelezi a rektor és a Szenátus (készítéskori) szembenállása.
- Az egyetem nem azonosítja legfőbb gyengeségeit (szervezeti, vezetési problémák, működési szabálytalanságok, szabályzati és közzétételi hiányosságok), s egyebek között külső korlátot tüntet fel gyengeségnek (fenntartói forrásmegvonás).

Javaslat

Az új vezetés alapvető feladata egy érdemi és a tényleges helyzetet tükröző, a kibontakozást elősegítő, jól fókuszált **SWOT elemzés** és arra épülő **stratégia** elkészítése.

II.2. Az egyetem kulcsfontosságú eredményei

II.2.1. Oktatás

Az MKE oktatási tevékenysége a magyar felsőoktatásban egyedülállóan átfogja a képzőművészet teljes spektrumát, ide értve az alkotóművész szakok és specializációk mellett a képzőművész tanár-, a képzőművészet-elméleti szakember és a restaurátor képzéseket.

Az egyetem képzési szerkezete

Tények

- Az egyetemen alapítása óta folyik a művész-, illetve tanárképzés. Jelenleg képzési kínálatában alapképzések, mesterképzések, tanári szakképzettségek, doktori képzés (DLA), szakirányú továbbképzések, felsőfokú szakképzések, idegen nyelvű képzések szerepelnek (lásd a függelékben). A klasszikus képzőművészeti műfajokon alapuló szakok osztatlan, míg az újabb szakok, mint az *alkalmazott látványtervezés, képzőművészet-elmélet* bolognai típusú, osztott képzés.
- Új területet a 2009/10 tanévben indított *képzőművészet-elmélet* alapképzés, valamint a 2012/13 tanévben indított *kortárs művészetelméleti és kurátori ismeretek* mesterképzés jelent. Előbbihez kapcsolódóan 2010-ben létrehozták a *Képzőművészet-elmélet tanszéket*, míg utóbbi az országban elsőként biztosítja a kurátorok és a képzőművészeti menedzserek képzését. Ezek a szakok kiváló alapot jelentenek a *Képzőművészet doktori iskola* kutatási programjaihoz. További terv a *Master in Curatorial Studies* nevű, angol nyelvű mesterszak létesítésének és indításának kezdeményezése.
- Az intézmény szempontjából meglehetősen probléma, hogy a 2015 júniusában megjelent – az EMMI által összeállított – új szaklista a *kortárs művészetelméleti és kurátori ismeretek* szakot már nem tartalmazza, ellehetetlenítve egy komoly képzőművészet elméleti kutatóműhely kialakulását, melyre egy ilyen nagy tradíciókkal rendelkező patinás intézménynek alapvetően joga és szüksége is lenne.¹²
- Az új szakok indításából fakadó létszámemelkedést nem követte a hallgatói munkához szükséges területbővítés, ennek következtében a hallgatói termek, műhelyek, műtermek rendkívül zsúfoltak.¹³
- További infrastrukturális és oktatói terhelést jelent a külföldi és az államközi szerződés keretében indított nemzetközi részképzésen résztvevő hallgatók oktatása.
- Az MKE vezetése a Rippl-Rónai utcai iskolaépület és/vagy a szomszédos *Bábszínház* helyiségeinek megszerzésében tervezte megoldani az infrastruktúra problémát, ám ez az elképzelés megghiúsult.
- 2012-ben hallgatói kezdeményezésre alakult meg a *Művészeti és Művészetelméleti Szakkollégium*. A szakkollégium vállalt célkitűzése a sokszor hiányolt szakmai párbeszéd megteremtése.
- 2014 tavaszán a doktori iskola képzési tervét és mintatantervét is megújították, és kialakítottak egy vizuális művészeti kutatásokra alkalmas számítógépes labort. A doktori iskola 2014. őszi akkreditációs értékeléskor megfelelt minősítést kapott.

Elemző megállapítások

- Az MKE akadémiai elvű, a művészeti ágak speciális szakterületeinek megfelelően tagolt képzési struktúrát működtet. Képzései, figyelembe véve a hallgatók létszámát, valamint a felvételi követelményeket, elitképzések. A képzés célja a hallgatók szakmai-tudományos ismereteinek gyarapítása, szakmai önismeretük kialakítása és fejlesztése, induló művésszé képzése.
- A művészképzés hagyományosan olyan komplex rendszer, mely a tárgyi tudást a gyakorlati tanulással ötvözi. Az invención alapuló képzés és az akadémiai képzési struktúra hagyományán alapuló összetett rendszer határozott kereteket, emellett rugalmasságot és szabadságot biztosít.
- Az MKE-en a gyakorlati ismeretek elsajátítását biztosító műhelymunka mellett jelentős elméleti-történeti képzés folyik (*Művészetelméleti Tanszék, Művészettörténeti Tanszék, Művészeti Anatómia, Rajzi és Geometria Tanszék*). Ez biztosítja, hogy a hallgatók tehetségüket tudatosan, a múlt és a jelen művészetében értelmezve bontakoztathassák ki.
- Napjainkban a vizuális művészetekre az interdiszciplináris tendenciák jellemzőek. A társtudományok megismerésének lehetősége és ezek tudományos eredményeinek követése ezért nem csak ajánlatos, de szükséges is. Ez a nyitottság a feltétele annak, hogy a képzési rendszer ne határolódjon el a realitásoktól.
- A képzés súlypontját a vezető mesterek által irányított műtermi műhelymunkára összpontosító szellemi és gyakorlati alkotómunka adja. A képzések jellemzője a tutoriális rendszer, amely túlnyomó részben személyre szabott feladatokra épül. A szakok közötti kapcsolatok tovább szélesítik a kísérletező alkotó- és kutatómunka lehetőségeit.
- A képzés hagyományos rendszerét kiegészítő alternatív tanulási lehetőségeket is biztosítanak, például időszakos kurzusok meghívott oktatókkal, hazai és nemzetközi workshopok, rendszeresen szervezett

¹² Az intézmény észrevétele: A Magyar Képzőművészeti Egyetem 2015. szeptember 22-én az emberi erőforrások miniszterénél kezdeményezte egy új szak, a *képzőművészet-elmélet és kurátori tanulmányok* mesterszak létesítését.

¹³ Az intézmény észrevétele: Az Egyetem vezetősége mindent megtesz a rendelkezésre álló helyiségek racionális kihasználtsága érdekében. Nyáron felújítási munkálatokat végeztünk, és átszervezések történtek, amelyek következtében 2 új oktatói helyiség került kialakításra. Az új helyiségek megszerzésére irányuló egyetemi kezdeményezés folyamatos.

szimpóziumok, valamint hazai és nemzetközi kiállítások. Finanszírozási korlátok miatt azonban ez csökkenő tendenciát mutat.

- A *Restaurátor Tanszéken* működő természettudományos labor az utóbbi években intenzíven fejlesztett eszközparkkal közreműködik a restauratori feladatok egyre magasabb szintű megoldásában. Az anyagvizsgálati labor a fejlesztésbe visszaforgatható bevételtermelésre is alkalmas.
- Az egyetem terveiben szereplő új képzések (angol nyelvű képzés, felsőfokú szakképzések, a doktori iskolában digitális szobrászati program) indítása csak az infrastruktúra és a személyi állomány fejlesztésével képzelhető el.

Javaslat

A képzések és a hallgatólétszám, valamint az infrastruktúra megfelelő összhangjának megteremtése.

A képzések eredményessége, OMDK eredmények

Tények

- Az MKE képzései iránti igény jelentős, a csökkenő demográfiai trend és ennek következtében csökkenő általános felsőoktatási jelentkezők ellenében tartósan még mindig elég magas.
- A hallgatói létszám évről-évre növekszik 2010-2013 között a felvett hallgatók létszáma 145-ről 214 főre emelkedett (a 2014. évről nem közöltek adatokat).
- Az MKE *Művészeti Diákkör* működése 2010–2014 között háziversenyek szervezésével és hallgatói részvétellel művészeti, művészetelméleti szekciókban valósult meg. A diákköri tevékenység katalizátora a 2009-ben az egyetem által szervezett *Országos Konferencia* volt.
- A 2014-es hallgatói elégedettségmérésben arra a kérdésre, hogy milyennek ítéli meg (összességében) az MKE-n folyó képzési tevékenységet, *89 hallgató* az „*alig*–”, a „*nem*–” vagy az „*egyáltalán nem elégedett*” választ adta, a „*részben*–” az „*elégedett*” vagy a „*nagyon elégedett*” választ mindössze 18 hallgató jelölte meg. Ugyanakkor a hallgatók döntő része elégedett saját szakjában a képzéssel. A vélemények között elkeseredett megállapításokat is olvashatunk, amelyben összevetik az MKE és a MOME modelljét és rendszerét, és úgy vélik, hogy nem jelent presztízst ma már erre az egyetemre járni, és vérfrissítésre szorul az egész rendszer.

Elemző megállapítások

- A hallgatók lemorzsolódása más egyetemektől eltérő, kisebb mértékű. A 3 fordulós felvételi vizsga a biztosítéka annak, hogy az intézménybe csak valóban elhivatott, a művészetek iránt elkötelezett hallgatók nyernek felvételt, akik diplomát is szereznek. Az adott szak teljes hallgatói létszámához viszonyítva 2011-14 között évente 1-12% közötti volt a szakonkénti lemorzsolódás, egy képzés (*képzőművész-tanár* levelező) esetében volt ennél magasabb, 2014-ben 21%. Utóbbi háttérben az áll, hogy ez a szak költségtérítéses formában működik, és a középiskolában foglalkoztatottak képzését a munkahely már nem tudja támogatni.
- A MKE a képzések hatékonyságát, eredményességét illetően jó mutatószámokkal rendelkezik. A hallgatói előrehaladás folyamatosságát mutatja, hogy az abszolutórium megszerzésére fordított idő átlagosan 10–11 szemeszter.
- Az *Országos Művészeti Diákköri Konferenciákon* rendre többtíz diák képviseli az egyetemet. Egy ízben az elérhető legkiemelkedőbb teljesítményt díjazó *Pro Arte* aranyérmek egyikét az intézmény hallgatója nyerte. A 2015-ös konferencián 4 első, 11 második, 7 harmadik és 2 különdíjat szereztek az MKE hallgatói.
- Az osztrák magánmúzeum által kiírt Essl pályázat egyik legutóbbi nyertese az egyetem hallgatója volt.

Javaslatok

1. Javasolt a hallgatói felvétel, előrehaladás, végzetek kibocsátásában az intézményi nyilvántartások pontosítása és rendszeres elemzésük.
2. Javasolt a hallgatói tehetséggondozás rendszerszerű fejlesztése és a nemzetközi eredményesség, a hallgatók nemzetközi versenyfeltételeinek további javítása.

Végzetek elhelyezkedése

Tények

- Ma Magyarországon egy képzőművész szakmai útja, életpályája nehezen tervezhető. A szellemi szabadfoglalkozású státusz, a műtárgypiac stagnálása, illetve a szabad piac igen bizonytalanra tesz a

szakmai érvényesülést. A művészeti felvevő piac alapvetően szűk és sajnálatos módon nagy a társadalmi érdektelenség.

- Az egyetemen elindult a kortárs művészettel foglalkozó elméleti szakemberek képzése, mely növelheti a vizuális művészek társadalmi elfogadottságát.
- A *képzőművészet-elmélet* alapszak és a *kortárs művészetelméleti és kurátori ismeretek* mesterszak elvégzése a hallgatók számára alapvető művészetelméleti, képzőművészeti és kulturális ismeretek megszerzését teszi lehetővé, melyek birtokában munkalehetőséghez juthatnak a kulturális szolgáltató ágazatokban, múzeumokban, galériákban, művészeti archívumoknál, az írott és elektronikus médiumoknál, illetve általában mindenütt, ahol a napi gyakorlat a képzőművészeti szakismeretet megkívánja.
- A *kortárs művészetelméleti és kurátori ismeretek* mesterszakra végző kurátor szakemberek közvetítőként lehetőséget biztosíthatnak ahhoz, hogy a végzett hallgatók megtalálják helyüket a hazai és nemzetközi művészeti szcénában. Számukra talán valamivel könnyebb az elhelyezkedés.
- A látványtervezők természetes működési területei a magyarországi színházi intézmények, mozgóképes produceri irodák, televíziók, stúdiók stb.
- Egyre növekvő igény tapasztalható tér-, környezet- és öltözképzési feladatok művészi szintű megoldására a folytonosan gyarapodó számú televíziós csatornák, tudományos vagy művészeti kiállítások, kereskedelmi célú vásárok, termékbemutatók, különféle társadalmi, üzleti vagy magánjellegű események karakteres és egyedi arculatának megteremtésében is.

Elemző megállapítások

- A hallgatói életpálya vizsgálatban eddig csak kezdő lépéseket tett az egyetem.
- Fontos szerepet töltenek be a pályakövetési program keretében az egyetem *Parthenon-fríz* termében a volt hallgatók kiállításai.

Javaslat

Javasolt – az érintett felsőoktatási intézmények együttműködésében – a Diplomás Pályakövetés Művészeti Rendszerének kialakítása. Megfontolható a mester-tanítvány viszony intézményesítése, vagy a végzett hallgatók hálózatba szervezése, művészeti kamarai tagság (szabadúszó), vagy egyéb megoldások révén.

II.2.2. Kutatás-fejlesztés, alkotó/művészeti tevékenység

Tények

- Az MKE művészeti alkotó, invenciós tevékenysége alkotó műhelyekben, mester-tanítvány műhelyekben folyik.
- Az MKE 2006 novemberében szervezett konferenciája a művészet, mint kutatás tárgyában innovatív jellegű volt. Azóta az internetes dokumentumokban nem lelhető fel tudományos konferencia nyoma.
- A kutatás-fejlesztés, alkotó/művészeti tevékenység a képzési alapfunkció elengedhetetlen része. Az MKE-en a művészettel kapcsolatos kutatások három területe különböztethető meg:
 - a) **Művészettel kapcsolatos interdiszciplináris kutatások** (*research for art*), melyek műszaki-, természettudományos és bölcsészeti módszertant is felhasználnak. A *Restaurátor Tanszéken* pl. olyan számítógépes szakmai adatbázisok építése zajlik, amelyek Magyarországon egyedülálló módon komoly szerepet játszhatnak mind a graduális képzésben, mind általánosságban az örökségvédelmi szakemberek munkájának segítésében.
 - b) **Művészettel foglalkozó kutatások** (*research on art*), melyek többnyire bölcsészeti jellegűek. Ilyenek a *Művészettörténet Tanszék*, illetve a *Könyvtár, Levéltár és Művészeti Gyűjtemény* kutatási programjai. Utóbbi működésének elmúlt két évtizede alatt igen jelentős eredményeket ért el az egyetemi alapkutatások, az intézményi gyűjtemények feltárása, feldolgozása, bemutatása terén, melyet kiadványok, kiállítások sora, számos sikeres pályázat, valamint adatbázisok létrehozása bizonyít. A kutatásokhoz kapcsolódó kiállítások eredményeit tudományos igénnyel megírt, ugyanakkor tankönyvként is használt könyvekben jelentették meg.
 - c) **Művészeti kutatások** (*research in art*), melyek a művészeti diszciplína módszertanát követik, céljuk művészeti alkotás létrehozása. Ilyenek a Doktori Iskolában egyéni munkaprogramok keretében folyó hallgatói kutatások, illetve az oktatók saját alkotóművészeti tevékenysége.

- Az MKE kiállítótereiben számos interdiszciplináris kutatásokra, nemzetközi kapcsolatokra épülő projekt került bemutatásra, legtöbbször hallgatói részvétellel. Például: *Bizonytalan terek* című kiállítás (2014), amely az *Intermédia Tanszék Mapping the Local* kurzusainak kutatási programja által szervezett projektben együttműködő hét egyetem három földrésről származó, több mint ötven diákjának munkáiból született.
- A belső kutatási pályázatok támogatása 2010-től gazdasági okok miatt megszűnt. Forráshiány miatt a rendszeres nyomtatott formátumú egyetemi kiadványok egy része az elmúlt években nem született meg (pl.: diplomakatalógusok).
- Az oktatók jelentős publikációs listával rendelkeznek, köztük az elméleti szakok oktatóinak közleményei dominálnak. Az oktatók gyakran vesznek részt tudományos konferenciákon, Európai Unió projektjeiben, kutatásokban.
- A művészetek területén publikációnak kell tekinteni a hallgatók és oktatók hazai és nemzetközi kiállításait is, melyek száma a romló gazdasági helyzet ellenére sem csökkent.
- Európai Unió pályázatokból megvalósult projektek (TAMOP-4. 2. 2/B-10/1-2010-0016, TAMOP-3. 2.4-09/1/KMR-2010-0020 és a KMOP-4.2.1/B-10-2011-0003) az oktatási körülmények javítását, korszerűsítését, hiányzó eszközök beszerzését valósították meg.

Elemző megállapítások

- A hagyományos képzőművészeti alkotótevékenység az MKE-n megőrizte nemzetközi rangját és elismertségét.
- A művészeti kutatások jelenléte erőteljes.
- Nincs művészeti v. kutatási rektorhelyettes, a tevékenység intézményi szinten nem koordinált, a kutatási programok és publikációk a művész-oktatók egyéni alkotói programjain, szerepvállalásán, energiáján alapulnak.
- A honlapon 6 db kutatási projekt/konferencia érhető el¹⁴, a róluk közölt információk igen szűkösek, az oldal rég elavultnak tűnik, hosszú ideje nem frissítették.
- A vezető oktatók próbaképpen beírt nevei közül egyetlen személy adatai sem szerepelnek a *Magyar Tudományos Művek Tárában*. Az MKE az MTMT-ben sem nem alapító, sem társult tag.¹⁵
- Az oktatói publikációk és kiállítások 2011-óta alig frissítettek.
- A fenti hiányosságok miatt az MKE szakmai-kutatási kiválóságának külső megítélése csak részlegesen lehetséges.

Javaslat

Ahogy nemzetközi szinten, úgy az MKE számára is új kihívás a művészeti kutatás koncepcióinak kialakítása, az elméleti igényeknek való megfelelés, a művészeti és bölcsészeti kutatások konvergenciája. Javasolt, hogy az MKE a 2005-ös konferencia óta megszületett tanulmányok műhelyvitája alapján fogalmazza meg művészeti-kutatási-inveciós koncepcióit. Ezek nélkül a hallgatói teljesítmény megítélése is kiforrotlan módszertani háttérrel mutat.

Az egyetem regionális szerepe, kapcsolatai, a kapcsolatrendszer hatásai

Tények

- Az MKE kapcsolatban áll mindegyik hazai művészeti egyetemmel, a művészeti felsőoktatásban érintett más intézményekkel, szakirányú képzésekkel, a művészeti oktatás témájában kutató tudományos intézményekkel, múzeumokkal és egyéb kiállítóhelyekkel.
- Számos külföldi művészeti felsőoktatási intézménnyel folyamatos együttműködést, kapcsolatot tart fenn, közös programokat, kiállításokat, műhelyeket szervez.
- 2010-2014 között az Erasmus csereprogram aktív résztvevőjeként 24 európai ország több mint 50 felsőoktatási intézményével állt cserekapcsolatban.
- Tagja volt a három tanévet átölelő *Correspondences and Interventions* programnak, melynek célja egy olyan szerteágazó pedagógiai struktúra szerinti működés, amely gazdagítja a saját intézményi programokat, ugyanakkor a többoldalú együttműködés értékét és fontosságát is hangsúlyozza.
- 2013-ban bekapcsolódott a Tudomány Határok Nélkül (*Ciencia sem Fronteiras*- CSF) programba.

¹⁴ <http://www.mke.hu/about/kutatas.php>

¹⁵ Az intézmény észrevétele: Az MTMT-hez társintézményként való csatlakozás a Magyar Képzőművészeti Egyetem közeli tervei között szerepel. Mivel a művészeti egyetemek oktatói igen csekély számban szerepelnek az MTMT-ben, ennek okainak feltárását kezdeményezzük a Művészeti Egyetemek Rektori Székén.

Elemző megállapítások

- Az egyetem partnerségi kapcsolatai az ERASMUS szerződések kivételével a honlapról nem megismerhetők.
- Az egyetem nem tagja az ELIA (*European League of Institutes of the Arts*) nemzetközi szakmai szervezetnek, így nem jutottak el hozzá, és nem hatnak stratégiai nézőpontjára a felsőoktatási szakmai megállapítások (a művészeti felsőoktatás problémái, a kutatás a képzőművészeti felsőoktatásban, stb.)
- Hiányosak a rendszerszerű, a gyakorlatban realizált partnerkapcsolatok.

Javaslatok

1. Javasolt, hogy az MKE alakítsa ki nemzetközi szervezeti koncepcióját. A személyes oktatói kapcsolatokon túl a nemzetközi kapcsolattartás erősödjön és kísérje nemzetközi hálózatfejlesztési koncepció is.¹⁶
2. Az MKE fontolja meg az ELIA szervezetbe való belépést, mert ezzel lehetővé válna saját szervezeti működésének realisabb megítélése, valamint a tanulás más intézmények gyakorlatából.
3. Az MKE hivatalos és hálózati partnerségek alapján rendszerezze stratégiai kapcsolatait a képzőművészeti kulturális többi intézményével, aminek alapján több problémája kezelhető lenne (helyigény, konferenciák, stb.)
4. Az MKE stratégiai partnerségeinek alakításában a budapesti és pest megyei kapcsolatok folyamatait rendszerszerűvé emelve fokozhatja társadalmi és világvárosi hatását.

II.2.3. Gazdálkodás

Tények

- A vizsgált öt éves időszakban a felsőoktatásban komoly mértékű központi forráskivonás történt, mely az MKE gazdálkodását jelentősen befolyásolta. Az egy hallgatóra jutó állami támogatás az intézményben 30 %-kal csökkent.
- A központi támogatás csökkenésének kompenzálására az intézmény növelte infrastruktúrájából eredő bevételeit, külső támogatási, pályázati forrásokat vont be, s érezhetően csökkentette kiadásait.
- Saját bevétele közel duplájára emelkedett a személyi és tárgyi infrastruktúra intenzívebb hasznosításából, illetve a nemzetközi részképzésből fakadóan.
- Kiadáscsökkentést eredményezett a bérek és járulékok lefaragása az oktatói és egyéb alkalmazottak létszámának racionalizálásával. Az oktatói korfát illetően a vezető oktatók nyugdíjazásával megnőtt az adjunktusok és tanársegédek száma.
- Az önértékelés szerint 2014-re sikerült fedezetet teremteni arra, hogy munkaköri előléptetésekkel az akkreditációs követelményeknek többé-kevésbé megfeleljenek, de ez a folyamat még nem zárult le.

Elemző megállapítások

- A nagy összegű uniós pályázatokkal az állami támogatás csökkenés egyetemi működésre gyakorolt negatív hatásait részben kivédtek, illetve az infrastruktúra állapotát valamelyest javítani, korszerűsíteni tudták. (Az infrastruktúra azonban további jelentős felújítást, fejlesztést igényel).
- Egy ilyen patinás intézmény számára, mely a tradíciók őrzését kiemelten kezeli, az értékes infrastruktúra fenntartása már önmagában is terhet jelent. Ebben a több évtizedes problémában az MKE önállóan, anyagi háttér nélkül nem tud lépni, a fenntartói segítség elkerülhetetlen.
- Az ÁSZ számos hiányosságot állapított meg az intézményi gazdálkodás szabályozottságát illetően (lásd 10. lábjegyzet).
- Az MKE HÖK gazdálkodása hatékony a rendelkezésére álló limitált pénzügyi keretek között, melyek csak az alapvető működési feltételeket biztosítják. A tisztségviselők gazdasági tervezete ésszerű és költséghatékony. Az ösztöndíj pályázati űrlapok jól felépítettek és szabályosak, továbbá példaértékű hogy a *közéleti ösztöndíjakat* külön bírálóbizottság vizsgálja és a juttatások teljesítmény alapúak (közéleti tevékenységek, üléseken való részvétel, stb.).

Javaslatok

1. Az infrastruktúra állapota és szűkössége, a növekvő hallgatói létszám, a tanárok túlterhelése, a finanszírozási gondok és a jövőbeni szakindítási tervek ellenmondásban állnak egymással. Ennek feloldására konszenzuson alapuló hosszú távú gazdálkodási stratégiát javasolt kidolgozni.

¹⁶ Az intézmény észrevétele: Az MKE új nemzetközi osztályt épít, június 1-jén kinevezett új vezetővel. A nemzetközi kapcsolatok rendszerezése, egyetemi koncepciójának kialakítása az új irodavezető koordinálásával megkezdődött.

2. Az MKE alakítsa ki a kreditrendszerben a szakok kiegyenlített és összehangolt allokációját, határozza meg a státusokat a MAB-os elvárásoknak megfelelően, és ennek alapján állítsa össze a normákra épülő finanszírozást.
3. Az MKE HR gazdálkodásában készítse el az oktatói erőforrás fejlesztési és finanszírozási tervet, az oktatói állomány életkora és a státusok megfeleltetését.
4. Az MKE egyeztessen a fenntartóval az infrastruktúra megfelelőségének elérése és a fenntartható működtetés kialakítása érdekében.
5. A HÖK iroda fejlesztése javasolható, de a jelenlegi források mellett ez csak külső szponzori segítség, illetve belső pályázati pénzek bevonásával látszik lehetségesnek.

II.3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata (ESG 1. rész)

II.3.1. Intézményi stratégia és eljárások a minőség biztosítására

Tények

- Az önértékelési dokumentum hivatkozik a 2006-ban elfogadott minőségbiztosítási programra, a minőségbiztosítási szabályzatra és a *Minőségbiztosítási Tanács (MT)* működésére.
- Az MT felelős az intézményen belül a minőségi szemlélet elterjesztéséért. Javaslatokat dolgoz ki az intézmény vezetése számára a feltárt hiányosságok kiküszöbölésére, a minőség javítására, a fejlesztendő részterületekre, továbbá minőségügyi szempontból véleményezi a jogkörébe tartozó, a szenátus elé kerülő anyagokat.
- Az MT kiemelt feladatának írták le az intézményi teljesítményértékelési rendszer bevezetését, melynek elemei az oktatók munkájának hallgatók általi véleményezése, az oktatók önértékelése és a vezetői értékelés.
- E feladatokat illetően bemutattak egy 2012. július 17. és 2014. november 11. közötti, az MT üléseinek szervezéséhez kapcsolódó e-mail-es levelezést, mely döntően a Neptun rendszerrel elvégezhető hallgatói elégedettségi felmérésekre vonatkozott. 2014. október 30-án ebből az elektronikus adatfelvételből generáltak riportot, 117 hallgató válaszára alapján.
- E dokumentációban szerepel a 2014-15. évi minőségbiztosítási munkaterv is, mely az akkreditációs felkészülést szolgálta.

Elemző megállapítások

- Az MKE 2006-ban elfogadott minőségirányítási rendszerét külső tanácsadó cég készítette, ám az nem épült ki, a szervezeti, a képzési, kutatási, vezetési és támogató folyamatok minőségirányítási alapelveinek realizálása és gyakorlatának rendszerszerű működésbe illesztése nem valósult meg. A szervezet egészétől idegen a minőségirányítás.
- A 2009-es akkreditációs értékelést követően az intézményi akkreditációs felelős azt a megállapítást tette, hogy az MKE minőségbiztosítási koncepciója (EFQM) alapvetően jó, használhatóbb eredményeket ígér, mint más rendszerek. A javaslatok között volt a minőségbiztosítás dokumentációjának egységesítése, szakszerűvé tétele. Tapasztalataink alapján az EFQM modell bevezetésének nem voltak meg a feltételei 2006-ban, és azóta sem történtek lényeges változások. Az egyetem működtetéséből hiányoznak a stratégiai központú gondolkodás nézőpontjai és elemei, ennek hiányában a rendszer nem képes a stratégia mellé minőségközpontú alapelveket és támogatást adni.
- Az EFQM minőségmodell nem felel meg az intézmény szükségleteinek. Nemcsak a 2009-es, hanem a mostani akkreditáció során sem tudott eredményeket felmutatni sem a minőség szemlélet kialakításában, sem az intézmény szervezett működése megteremtésében, sem a minőség módszerek és technikák tudatos és megfelelő alkalmazásában, sem a minőség kommunikációjában.
- A belső minőségbiztosítás szervezete az egyetemen lényegében csak papíron létezik.
- Az intézményben nincs minőségi ismeretekkel, jártasságokkal és a minőségirányítás szektorális rendszerének megfelelő tudással bíró szakember. Egyetlen olyan személy van az egyetemen, akinek némi ismerete van a minőségirányítás EFQM modelljéről. Hiányzik a felelős vezetési elkötelezettség is. A minőségért felelős személyek nem kapnak megfelelő intézményvezetési támogatást.
- Az MKE új kancellárjának még nem sikerült áttekintenie a stratégiai és minőségközpontú működésre való átállás feltételeit és lehetséges megoldásait, módszereit.

- A minőségre vonatkozó dokumentáció a minőségi megbízott laptopján található, tehát személyes dokumentumként kezelt, illetve internetes levelezésként született. A minőségi dokumentáció nem felel meg az egyetemi dokumentumkezelési rendszerekkel szembeni elvárásoknak.
- Az ELIA honlapján az európai szektorális képesítési keretrendszer dokumentumai, az ELIA nemzetközi minőségértékelési modellje, az EQ-Arts által megfogalmazott értékelési szempontok elérhetők, s összhangban állnak az ENQA és a MAB elvárásaival.¹⁷ Az EQ-Arts is kihangsúlyozza a minőségirányítás dinamikus modelljének szükségességét, különös tekintettel az intézményi, tanszéki és program menedzsment fejlesztésére.
- Az MKE szervezeti minőségbiztosítása **nincs szinkronban az európai minőségstandardokkal.**

Javaslatok

1. Javasoljuk, hogy a (leendő) rektor, a kancellár, a rektorhelyettesek és az igazgatási szervezet vezetője alakítson ki egy megvalósíthatósági modellt a szervezet folyamatainak minőségközpontú működtetésére.
2. Javasolt az egyetem fő folyamatainak azonosítása és a minőségbiztosítási rendszerbe illesztése.
3. Javasolt a minőségirányítás ismereteit, folyamatait átlátni, s ezek alapján irányítani képes felelős vezető kinevezése.
4. Javasolt az intézményi menedzsment folyamatok erősítése a minőségirányítás folyamataival.
5. Javasolt az intézmény oktatási szolgáltatási és támogató szervezeti egységeiben a minőségérzékenység és -tudatosság fejlesztése.
6. Megfontolható – az érintett felsőoktatási intézmények együttműködésében – a belső minőségbiztosítás művészeti szektor-specifikus modelljének kialakítása.¹⁸

II.3.2. Képzési programok indítása követése és rendszeres belső értékelése

Tények

- Az önértékelés szerint képzési programjainak felülvizsgálatát az egyetem részben a külföldi hasonló képzésekről szerzett információk (Erasmus kapcsolatok), részben a kurzusok belső, tantárgy- és szakfelelősök általi áttekintése révén végzi. A tapasztalatokat tanszéki értekezleteken összesítik, új kurzusok, képzések indítására a tanszékvezetők tesznek javaslatot a szenátusnak.
- A vizsgált időszak alatt 2012-ben történt jelentősebb képzési program átalakítás, amelynek oka az MKE és a hasonló külföldi képzések követelményeinek eltérése, illetve az óraadók nagy száma miatti tantárgystruktúra átalakítás, a kurzusok kihasználtságának növelése.

Elemző megállapítás

Az adatközpontú elemzési kultúra és értékelési rendszer csak nyomokban található meg az egyetemen.

Javaslatok

1. A képzési programok belső értékelése a személyes tapasztalatok mellett rendszeres, adatalapú elemzésekre épüljön (benchmarking, elégedettségi felmérések a hallgatók, végzetek, művészeti piaci szereplők körében).
2. Az oktatók/szakfelelősök tantervfejlesztési kompetenciáinak fejlesztése, a kimenet központú képzési nézőpont és a kapcsolódó értékelések összekapcsolása.

II.3.3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere

Tények

- Az erős felvételi rosta révén biztosított a minőségi hallgató állomány.
- A hallgatói teljesítményértékelés szabályzati kereteit a *Hallgatói követelményrendszer* (SZMSZ részeként), valamint a vonatkozó képzési és kimeneti követelmények adják.
- A hallgatói teljesítményértékelés az egyetemen a felsőoktatásban szokásos módokon, valamint szakmai zsűri és versenyek révén történik. Az oktatók egyéni és csoportos konzultációkon is visszajelzést adnak a hallgatóknak teljesítményükről.

¹⁷ <http://www.elia-artschools.org/activities/eq-arts?domain=eq-arts.org>

¹⁸ Az intézmény észrevétele: Tudatában vagyunk annak, hogy a művészeti szektor-specifikus szempontokat szem előtt tartva a minőségbiztosítási szerkezet újragondolása kiemelkedően fontos feladata az intézménynek. Az Egyetemnek újra kell értékelni eddigi szemléletmódját, és kapcsolatba lépni olyan felsőoktatási intézményekkel, amelyek hasonló profilú oktatási tevékenységet folytatnak. A társintézményekkel való konzultációt követően tervezzük kialakítani egy működő minőségirányítási modellt.

- A diplomamunka és a szakdolgozat védeése nyilvános (diploma kiállítás külső szakértők bevonásával).

Elemző megállapítások

- A hallgatók munkájának személyes értékelése a közvetlen mester-tanítvány kapcsolatnak köszönhetően folytonos, naprakész. Az értékelés eredményét az oktatók emberségesen, kritika esetén szakmai indoklással tudatják. A megkérdezett hallgatók egyike sem jelezte, hogy munkájuk értékelése nem reális lenne.
- A kiemelkedő hallgatói teljesítmények versenyeken elért díjak, pályázati eredmények formájában jelennek meg.

Javaslat

Megfontolható, hogy a kiemelkedő hallgatói teljesítmények ösztönzésére és elismerésére az egyetem alapítson díja(ka)t.

II.3.4. Az oktatók minőségének biztosítása

Tények

- Az oktatói létszámadatokra vonatkozó intézményi adatközlések nem egyértelműek. Az önértékelés függelékében (60.o.) a teljes munkaidős oktatók (AT) között 16 docens, 28 adjunktus és 13 tanársegéd, míg az 57. oldalon ugyanerre 15 docens, 27 adjunktus és 21 tanársegéd, az utólag küldött oktatói korfa táblázatban pedig 25 docens, 19 adjunktus és 14 tanársegéd szerepel.
- Az intézmény humán erőforrás állományában a kinevezések elmaradtak, nem realizálódtak. Nyilvánvalóan nem segítette a folyamatot az, hogy az elmúlt időszakban szinte állandósultak a felsőoktatást érintő elvonások.
- A doktori iskolai felvételi követelményeket illetően az oktatók nem elégedettek a saját intézményi képzésre való bejutási lehetőségekkel.
- Az oktatói munka hallgatói véleményezése nem szisztematikus, a személyes mester-tanítvány viszonyban alkalmasszerűen realizálódik (a mesterek szóbeli visszacsatolásra és értékelésre ösztönzik, vagy kéri a hallgatókat az oktatói munkájukat illetően).

Elemző megállapítások

- Látogatáskor és a dokumentumokban is többször említették az oktatók túlterhelését. A rendelkezésre álló adatok, valamint az értelmezhetetlen oktatói terhelés táblázat alapján ez nem megítélhető.
- A szakstruktúra akkreditációs megfelelésének fenntartása alapvető intézményi feladat. A humán erőforrás frissítése nem tükrözi a szakmai célokat, az egyetemi tanárok számának jelentős csökkentése átgondolatlan volt, nehéz helyzetet teremtve ezzel a szakok és a doktori iskola akkreditációs megfeleltetéséhez. Nem biztosított a vezető oktatók utánpótlása. Ennek helyrehozása a következő évek egyik kiemelt feladatát jelenti.
- A megfelelő doktori beiskolázási és habilitációs politika hiánya gátját képezi az oktatói utánpótlásnak a hazai felsőoktatás egészét érintve a művészeti területen.
- Ugyancsak országos probléma, hogy nincs kellően kimunkált művésztanári életpálya modell.

Javaslatok

1. Javasoljuk humán erőforrás stratégia megalkotását, s ennek keretében az egyetem készítsen saját részére oktatói, művésztanári, egyéb szakmai közreműködői életpálya programokat, s készüljön vezetői utánpótlási program is, megfelelő művészeti és képzési menedzseri elemekkel.¹⁹
2. Javasolt a szükséges oktatói humán erőforrás fejlesztés (korfa, oktatói előmenetel, egyetemi tanári kinevezések).
3. A kialakítandó humán erőforrás stratégiával összhangban a doktori iskola vegye fel képzésére az erre alkalmas oktatókat.
4. Javasolt a képzési programokban a tantárgyfelelősi kreditallokációk széttöredezettségének megszüntetése, azok oly módon való átalakítása, hogy a hazai oktatói leterheltségi normák alapján a maximális 25, illetve 35 kredites leterheltséggel az intézmény élni tudjon.
5. Azon oktatók esetében, akiknek alkotó/kutatási tevékenysége nem garantál akadémiai karriert, kezdődjön meg átorientálásuk menedzseri/adminisztratív kompetenciák megszerzése felé.

¹⁹ Az intézmény észrevétele: Az Emberi Erőforrások Minisztériumában most áll kidolgozás alatt a felsőoktatási oktatók és dolgozók életpályamodellje. Az elkészült anyagban foglalt szabályozásokat alkalmazva fogja az MKE kidolgozni saját életpálya programját.

II.3.5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások

Tények

- Az intézmény könyvtára országos szakkönyvtár köteles példány előírással, ezért kivételesen jó állománnyal rendelkezik. Az elméleti képzéshez és a kapcsolódó kutatásokhoz szükséges irodalom legjava itt található országos szinten.
- A tanulmányi nyilvántartásra van NEPTUN rendszer, de gyakran kézi megoldásokat alkalmaznak.
- Mindössze heti 7 óra a Tanulmányi Osztályon a hallgatói ügyfélfogadás (a tanszékek félfogadása mellett).
- Nem elégségesek a szemináriumi és előadói termek, a gyakorlati laborok és műhelyek, egy 25 évvel korábbi hallgatói létszám szükségleteire szabottak.
- A hallgatói gyakorlatok feltételei nem kiegyenlítettek, az eltérő szakokon a hallgatói létszámokból fakadóan nem egyenlő a hallgatói hozzáférés.
- A külföldi hallgatók elhelyezése az egyébként is zsúfolt központi épületben, illetve a tihanyi *Somogyi József Művésztelep* bérbeadása, a művésztelepi idő megfelelése és áthelyezése az őszi időszakra, nem kis áldozatot kívánt a hallgatóktól (és oktatóktól).
- További hallgatói elégedetlenséget váltott ki a műtermi munkához szükséges anyagok korlátozása.
- A 2014-es hallgatói elégedettségmérés főbb (további) eredményei:
A hallgatók nagyobb, vagy jelentős része *nem elégedett* az intézményi tárgyi feltételekkel és eszközökkel, a műtermek, műhelyek felszereltségével és hozzáférhetőségével, a szakmai szoftverekkel, az oktatásszervezési ügyintézésrel. *Kiválónak* minősítették a könyvtár szolgáltatásait, s döntő részük *elégedett* saját szakján a képzéssel, a tantárgyi struktúrával, a tantárgyak egymásra épülésével, az oktatói kar összetételével, az oktatók és a hallgatók közötti kapcsolattal, az oktatók által nyújtott szakmai támogatással, a képzések naprakészségével. Szinte 100%-os az elégedettség a tankönyvekkel való ellátottsággal.
A kvalitatív válaszok között a hallgatók javaslatot tettek az egyetem arculati és marketing-kommunikációs stratégiájának megújítására, a tanulmányi hivatal és a tanszékek kapcsolatának javítására, a művésztelep elérhetőségének és a műtermek állapotának javítására, egyes szakokon a létszám csökkentésére. A szolgáltatásokat bizonyos mértékig fejletlennek érzik, a pályázati, a kommunikációs és a marketing lehetőségek vonatkozásában úgy vélik, nincs elegendő humán erőforrás.
- A látogatáskor az LB-nek és külön is az LB hallgató tagjának szóban is megerősítették a hallgatók a fenti pozitív véleményüket az oktatókról. A *Tanulmányi Hivatal* szerintük kiemelkedően jó munkát végez és ez a szervezeti egység tartja a legaktívabban a kapcsolatot a HÖK képviselőivel.
- A hallgatók a látogatáskor is hangsúlyosan jelezték a campus szűkösségét, hogy bizonyos szakok túltöltöttek, s így nem tudnak megfelelő körülmények között dolgozni. Fontosnak tartanák továbbá az egyetem informatikai és információs rendszerének, valamint eszközparkjának komoly fejlesztését is, prioritás szempontjából mégis a campus-fejlesztés, felújítás és a műtermi munkalehetőség időrendjének bővítése áll fölényesen az élen a hallgatói igények között.
- A legtöbb negatív észrevétel az egyetemi adminisztrációra érkezett: a hallgatók és az egyetem közti kommunikáció nehézkes és bonyolult – bár a kancellária megjelenésével többek szerint javult.
- A kollégiumi elhelyezésre, annak felszereltségére és színvonalára nem érkezett panasz, illetve javaslat a hallgatók részéről.

Elemző megállapítások

- Az infrastruktúrára vonatkozó fenti hallgatói vélemények megegyeznek a MAB által szerzett tapasztalatokkal: a központi épület rendkívül rosszul karbantartott, túlzású és bizonyos szakok esetében a környezeti és munkavédelmi előírások is nehezen betarthatók.
- A könyvtár által nyújtott szolgáltatások kiválóak, a munkatársai hallgatóbarátok. A könyvtári szolgáltatási rendszer szakszerű, tudományos értékű feltáró munkát és információszolgáltatást is tartalmaz. Az alkalmazottak az MKE hallgatókon kívül más egyetemeknek is segítenek az oktatási segédanyagok keresésében és használatában. A könyvtár 2003-ban, 2009-ben 2012-ben is pályázatot nyert minőségfejlesztésre, részt vett a teljesítménymérés, és a könyvtárhasználat minősége fejlesztésében. Ez a szervezeti egység az egyetlen kiválósági nézőpontokat is felmutató, szakmai és szervezeti minőség szempontokat összekapcsoló, a szakma minőségkultúrájához megfelelően adaptálódott munkaközösség az intézményben. Felszereltségét tekintve az informatikai részlege működőképes, bár felújításra szorul.

- A nagyobb létszámmal működtetett szakok jelenleg megoldhatatlan terhet jelentenek az MKE jelentőségéhez és szakmai eredményeihez képest méltatlanul problémás infrastruktúrájának fenntartásában, ennek fejlesztéséről nem is beszélve.
- Korlátozott raktározási lehetőségek és korszerűtlen, vagy hiányzó informatikai eszközök jellemzik a működést.
- A műhelyek eszközparkjának felújítása és fejlesztése folyamatosan jelen lévő probléma. A pénzügyi források csökkenése és a pályázati lehetőségek szűkülése ezt tovább fokozza. Pénzügyi források hiányában a műtermi alkotómunkán és a szakirányú műhelymunkán alapuló anyag-, eszköz- és helyigényes képzés egyre inkább az olcsóbb megoldások irányába tolódik el, ezzel gyengítve a képzés szakmai színvonalát.
- Nincs hallgatói karrier- és mentális tanácsadás.
- A NEPTUN rendszer intézményi működése nem megbízható. A hallgatói adminisztrációs csoport a nem kellően kiforrott ügyfélszolgáltató kultúra miatt túlterheltnek vallja magát, miközben nincs kellő ügyfélfogadási idő.
- A hallgatói jogorvoslat terén a megfelelő szabályzatok és bizottságok rendelkezésre állnak. A látogatás alkalmával a hallgatók nem jelezték, hogy jogaikat vagy érdekeiket sértené bármilyen intézkedés, azonban a javaslatok és panaszok esetében az ügyintézés szerintük lassú.
- A HÖK megfelelően ügyel a hallgatók közéletének szervezésére, számukra irodai ügyeletet – legtöbb esetben személyes ügyintézés – biztosít, ahol közvetlen módon segítik a problémák közvetítését és megoldását.

Javaslatok

1. Javasolt egy koherens és hatékony létesítménymenedzsment kialakítása, a fenntarthatóság, valamint a lehetőségek és igények egyensúlyának megteremtésével.
2. Javasolt az egyetem beltereinek felújítása és kapacitásának bővítése, az informatikai rendszer fejlesztése, az ezekre irányuló projektek és pályázatok indításával.²⁰
3. A műtermek, műhelyek 4-5 órától való zárva tartása (segédszemélyzet hiányában) és a 24 órás szolgálati igények között a tényleges nyitva tartás idejének megállapítása minőségi mérési és elosztási rendszerek révén támogatható, a műtermi munkalehetőség időtartamának növelési lehetőségét célozva.
4. Javasolt az adminisztrációs személyzet továbbképzése, *front office – back office* rendszerek révén a tanulmányi adminisztráció fejlesztése. Ebben belső tapasztalatcsere is segítséget jelenthet a könyvtári munkatársak minőségkultúrájának terjesztése révén.
5. Javasolható a hallgatóság leveleire, javaslataira és esetleges panaszaira való válaszadás fontosságának fokozása. Komoly előrelépést lehet elérni a hallgatói véleményezés terén az ügyintézési adminisztráció fejlesztésével.
6. Megfontolható a hallgatói tanácsadási rendszer más művészeti intézménnyel együttműködésben való fejlesztése.
7. A HÖK megfelelően működik, de a hallgatók felé ezt gyengébben közvetíti, ezért javasolható, hogy aktívabban használjon a figyelem felkeltésére alkalmas plakátokat, transzparenszeket, továbbá a HÖK iroda ügyeleti rendjét (telefonos ügyelet esetén a kapcsolatokat) az iroda ajtaján kívül az egyetem több helyszínén is tüntesse fel.

II.3.6. Az egyetem belső információs rendszere

Tények

- Az MKE önértékelése az intézményi információs rendszer adataira támaszkodott.
- Az önértékelés szerint a tanulmányi, ügyviteli, gazdasági folyamatok informatikai háttére biztosított, az elemzésekhez szükséges adatok a vezetés számára rendelkezésre állnak.
- A tanulmányi adatokat a NEPTUN rendszer kezeli.
- A NEPTUN-hoz kapcsolódik az *Unipoll* adatfeldolgozó szoftver, mely az elégedettségmérések adatainak feldolgozására készült.
- Az oktatási programok hallgatói elérhetősége, a tantárgyfelvétel, tantervi tájékoztatás rendszerszerű.

²⁰ Az intézmény észrevétele: 2015 nyarán az Egyetem költségvetési tartalékának terhére felújítási munkálatok zajlottak a tanszéki igények, jogszabályi előírások, valamint az állagmegóvás szempontjait szem előtt tartva a főépületben, az Egreskertben, az Intermédia tanszéken, a Doktori Iskolában, valamint a Kollégiumban. A felújítási munkálatokat 2016-ban folytatjuk.

Elemző megállapítások

- A tanulmányi, tantárgyi és könyvtári tájékoztatás az intézményben jó. Megfelelő a szakmai gyakorlatok rendszerét érintő tájékoztatás is.
- Az alkalmazottak és a hallgatók információ ellátottsága az intézmény szervezete, a szabályzatok, nemzetközi kapcsolatok, mobilitási lehetőségek vonatkozásában hiányos.
- Az MKE belső információs, tájékoztatási rendszere nem koherens. Az intézményi adatgyűjtés, elemzés és visszacsatolás, az elégedettségmérés a gyakorlatban csak részlegesen működik. A diplomás pályakövetésre (DPR), az eredményes működés kulcsfontosságú mutatóinak mérésére vonatkozó adatgyűjtés és elemzés az intézményben nem kimutatható.

Javaslat

Javasolt az MKE információs és tájékoztatási rendszere kettősségének megszüntetése. A központi információk, adatalapú elemzések és visszacsatolások, az egyetemi közéletre vonatkozó tájékoztatások elhanyagoltsága, és a tanulmányi, könyvtári, tantervi, gyakorlati tájékoztatók jó szervezettsége közötti rés megszüntetése ajánlott.

II.3.7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása**Tények**

- Az egyetem a nyilvánosság tájékoztatását döntően a honlapján végzi
- A képzések mintatantervei a honlapról elérhetők, a képzési és kimeneti követelményekkel együtt. (Utóbbiak a már nem használatos „képesítési követelmények” elnevezésű menüpont alatt.)
- A művészeti-kutatási munkáról szóló információk pályázatokra korlátozódnak és oktatói teljesítményben megjelenítettek.

Elemző megállapítások

- A tanszékek tájékoztatói a honlapon eltérő mélységűek és tartalmúak. Kiemelkedően impozáns a *Képzőművészet-elmélet tanszék* oldala. Több tanszék esetében azonban az információk szűkösebbek, nem tükrözik kellően a kutatási-alkotó tevékenységet.
- Az önértékelés szerint a honlap naponta frissül, a frissítés azonban nem kellően átfogó, a közzétett információk egy része elavult, nem naprakész (pl. Kutatás menüpont).

Javaslatok

1. Javasolt a honlap áttekintése, a tartalom aktualitásának ellenőrzése, hiányzó információk pótlása.
2. Az intézményi támogató szolgáltatások fejlesztése terjedjen ki a tájékoztatás rendszerére is.

Összegzés

A Magyar Képzőművészeti Egyetem felismerte, hogy a vizuális dimenziókban való kulturális fogyasztás szokásai radikálisan megváltoztak. A tőlük független, de evidens értékátrendeződések miatt a képzőművészetre vonatkozatható érdeklődés és fenntartói akarat relatíve csökkent. Ezzel összefüggésben jöttek létre új szakok a művészképzésben.

Az új szakok megjelenésével egyidejűleg az egyetem forrásai, és az oktatásra használható eszközrendszere (épületei, műhelyei) nem a szükséges ütemben gyarapodtak, az erre tett erőfeszítések ellenére sem. Az egyetem állandósult helyhiánya számos problémát okoz, az oktatás, a műhelymunka, vagy akár a könyvtár működése tekintetében.

Az MKE erősen törekszik az intézmény nemzetköziesítésére, kapcsolatai révén a nemzetközi jelenlétre. Az oktatás formáját, szerkezetét illetően nem, de tartalmában a hagyományos értékek őrzése mellett folyamatosan törekszik oktatási programjai aktualizálására.

Az alkotó-kutatási tevékenység személyes, nincs az egyetemnek koherens művészeti-kutatási koncepciója.

Az intézmény vezetési, irányítási modellje nem kialakult, messze elmarad a szükségletektől. A szervezeti modell válsága nem egyedi magyar, hanem európai jelenség, ami nem jelenti azt, hogy nem kell fejleszteni. Az intézményi vezetési kultúra – a könyvtárt kivéve – azért is fejletlen, mert nem alakult ki megfelelő minőségkultúra az intézményi folyamatok támogatására.

A szervezet az intézményakkreditációs eljárás folyamatában akut vezetési válságot mutatott, amit a fenntartó nem kellő dinamizmussal és sürgősséggel kezelt.

Az egyetem infrastrukturális feltételei a hazai felsőoktatás állami és magánszektora színvonala alatt állnak, és a 2000-es évek szűk kapacitási korszakát idézik.

A MAB 2009. évi ajánlásaiból az egyetem elmulasztotta belső szabályzatainak fejlesztését és a minőségirányítás kialakítását.

Jelenlegi állapotában az intézmény – képzési programjainak szakmaiságát kivéve – nem felel meg sem a hazai sem az európai felsőoktatási normáknak a belső irányítását, szervezeti kultúráját, infrastrukturáját, hallgatói tanácsadási és minőségirányítási rendszerét illetően.

A szervezeti, működési és infrastrukturális állapotok gyengesége kihat a hallgatók minőségérzetére is, a szervezeti és tanulmányi környezet állapota jelentős rést mutat a magas felvételi követelmények sugallta „művészetek temploma” imázs és a valóságban megkopott, az észlelt minőség között; az oktatók szakmai identitása és tényleges helyzetük között.

III. Az intézmény további működésére vonatkozó javaslatok

A jelentésben feljebb megfogalmazott részletes javaslatok alapján kiemeljük a következőket.

1. A fenntartó és az intézmény közösen kell, hogy definiálja az egyetem **küldetését, vízióját**, 10-15 éves ciklusra. Az intézmény küldetesközpontú stratégiája és programjainak ehhez illesztése a nemzetközi versenyképesség feltételeinek megteremtéséhez alapvetően szükséges. A fenntartó a stratégiai célokat a nemzeti kulturális kreatív iparági célokkal összehangoltan határozza meg, s a megfelelő forrás hozzárendelésével biztosítsa az intézmény nemzetközi szintű működését.
2. Az intézmény **belső irányítási és vezetési rendszere** megújításra szorul. Az MKE permanens irányítási és vezetési gyengeségeinek javítása az intézményvezetés szakmai kompetenciáinak fejlesztése nélkül nem lehetséges. A Szenátus létszáma az intézményi célokhöz és léptékhez alakítandó, a szakok arányos képviselőitének érvényesítése mellett.
3. A **humán erőforrás állomány** fejlesztése szükséges, a képzéseknek megfelelően, úgy a beosztások, oktatói előmenetel, mint a kompetenciák (vezetői, kutatói, adminisztratív-menedzseri) tekintetében.
4. Törvényi előírás a **szabályzatok** rendszeres áttekintése, szükség szerint aktualizálni kell azok tartalmát (pl. a Szenátus ügyrendje). El kell készíteni az adatkezelési, adatvédelmi szabályzatot és eleget kell tenni a közérdekű adatok közzétételi kötelezettségének. Meg kell jeleníteni az intézményi dokumentumok struktúráját a honlapon.
5. Javasolt, a képzési ágak és modellnek megfelelő, nemzetközi művészeti felsőoktatási szakmai szervezet által is elismert, a művészeti kultúra jellegzetességeit tükröző **minőségirányítási rendszer** kialakítása és folyamatos működtetése, az ehhez szükséges szakmai tudás és szervezeti feltételek kialakítása.
6. A szervezet működésének stratégiai és operatív központú átalakítása mellett szükséges az ennek megfelelő **külső és belső kommunikációs kultúra** rendszerszintű fejlesztése, a felsőoktatási közfelelősség érvényesítése, az intézmény munkatársainak, oktatóinak, hallgatóinak identitása fejlesztése érdekében is.

Függelék

A Magyar Képzőművészeti Egyetem által folytatott képzések

képzési területek: művészet, pedagógusképzés

tudományterület: művészetek

alapképzések (BA)

alkalmazott látványtervezés (N)

képzőművészet-elmélet (N)

osztatlan mesterképzések (MA)

festőművész (N)

grafikusművész (N)

intermédiá-művész (N)

szobrászművész (N)

restaurátorművész (N, L)

képzőművész-tanár (N, L)

osztott mesterképzések (MA)

látványtervező művész (N)

kortárs művészetelméleti és kurátori ismeretek (N)

tanári szakképzettségek

képzőművész-tanár (N, L)

szakirányú továbbképzések (L): gyakorlatvezető mentortanár, mentorpedagógus

doktori képzés (DLA)

Képzőművészet Doktori Iskola (N)

A látogató bizottság tagjai

Droppa Judit egyetemi tanár (BKF), LB elnök

Hervainé Szabó Gyöngyvér főiskolai tanár (KJF)

Kádasi Éva egyetemi docens (MOME)

Sárközi-Kerecsi Marica jogász szakértő (BCE)

Fábián Pál egyetemi hallgató (PTE, HÖÖK delegált)

A látogatás MAB referense: **Szántó Tibor**

A látogatás időpontja: **2014. március 4.**